

Asia: VN/11745/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi ympäristövahinkorahastosta

Lausunnonantajan lausunto

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

-

Luku 3 Esityksen tavoitteet

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

-

Luku 10 Toimeenpano ja seuranta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

-

Lakiehdotus säännöskohtaisine perusteluineen

1 luku Yleiset säännökset (1–5 §)

5 § varojen siirto valtion talousarvioista eräissä tilanteissa. Säännöskohtaisten perustelujen mukaan siirtoa valtion talousarviosta ei voitaisi tehdä silloin, kun kyse olisi ehdotettavan lain 22 §:ssä tarkoitetusta viranomaiselle myönnetyn ennakkorvauksen maksamisesta.

Miten varmistutaan siitä, että myös ehdotettavan lain 22 §:n mukaisissa tilanteissa rahaston varojen käyttö tosiasiallisesti onnistuu? Ympäristönsuojelulain (527/2014) 182 a §:n tilanteissa kustannukset voivat nousta huomattavasti korkeammalle kuin muissa korvaustilanteissa. Välttämättömien toimenpiteiden suorittaminen vaatii nopeaa reagointia niin valvovalta viranomaiselta kuin ennakkorvauksen maksajaltakin, jotta vakava vaara tai haitta terveydelle tai ympäristölle on ehkäistävissä. Varsinkin rahaston perustamisen alkuvaiheessa tapahtuvien tilanteiden osalta tämä voi realisoitua.

2 luku Ympäristövahinkomaksu (6–12 §)

6 § vuosittainen ympäristövahinkomaksuvelvollisuus

Vuosittainen ympäristövahinkomaksuvelvollisuus koskisi myös esimerkiksi liitteessä 1 tarkoitettua metallien tai muovien pintakäsittelytoimintaa, koska

toimintaan liittyy vaarallisista kemikaaleista johtuvaa ympäristön pilaantumisen vaaraa. Pilaantumisen vaaraa aiheuttavat erityisesti metallien ja muovien pintakäsittelyssä käytettävät vaarallisia nestemäisiä kemikaaleja, kuten rikkihappoa, sisältävät käsittelyaltaat. Hallituksen esityksen mukaan tällaiset laitokset kuuluisivat maksuluokkaan 5, jossa vuosimaksu 500 euroa. Tällaisissa laitoksissa yleensä varastoidaan suuria määriä erilaisia vaarallisia nestemäisiä kemikaaleja, jotka käytön jälkeen ovat vaarallista jätettä. Tällaisten jätteiden jätehuoltokustannukset ovat usein erittäin korkeita, joten vuosimaksu 500e ei ole järkevässä suhteessa toiminnasta mahdollisesti aiheutuviin kustannuksiin. Tällaisilla laitoksilla ei ole myöskään ympäristönsuojelulain perusteella asetettu toiminnalle vakuuksia, joten mahdollisessa konkurssissa ja/tai vahinkotilanteessa vakuusjärjestelmän kautta kustannuksia ei saada korvatuksi ensisijaiselta vastuutaholta.

9 § Velvollisuus maksaa vuosittaista ympäristövahinkomaksua päättyy sen vuoden lopussa, kun toiminta on päättynyt ja toimintaa koskeva lupa tai muu

päätös on rauennut.

Hallituksen esityksen säännöskohtaisten perustelujen mukaan maksuvelvollisuus ei päättyisi, jos toiminta olisi esimerkiksi väliaikaisesta maksukyvyttömyydestä tai muusta syystä johtuen keskeytynyt, mutta lupa tai muu päätös olisi edelleen voimassa. Miten konkurssin alkaminen vaikuttaa maksuvelvollisuuteen? Konkurssi ei ole väliaikainen maksukyvyttömyys. Konkurssin alkaessa ympäristölupa on edelleen voimassa, mutta toiminta on keskeytyneenä. Ympäristöluvan rauettaminen vie yleensä aikaa eikä välttämättä rauettamisen edellytykset täyty, koska ympäristöluvassa määrättyjä opettamistoimia ei ole suoritettu.

3 luku Korvaukset ja avustukset (13–23 §)

-

4 luku Ympäristövahinkorahaston hallinto ja talous (24–31 §)

-

5 luku Oikaisumenettely ja muutoksenhaku (32–34 §)

-

6 luku Erinäiset säännökset (35–36 §)

-

7 luku Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset (37–40 §)

-

Muita huomioita esityksestä

Muut kommentit esityksestä

-

Lahdelma Jonna
Hämeen ELY